

2025–2029

TURUN VASEMMISTOLIITON KAUPUNKIOHJELMA

Turun Vasemmistoliiton kaupunkiohjelma 2025–2029

Sisällysluettelo

1. [Johdanto](#)
2. [Kasvatus ja opetus sekä nuorisopalvelut](#)
3. [Kaupunkiympäristö ja kaavoitus](#)
4. [Työ, talous ja elinvoima](#)
5. [Hyvinvoinnin edistäminen](#)
6. [Kulttuuri ja liikunta](#)

1. JOHDANTO

Turun Vasemmistoliiton tavoitteena on vähentää kaupunkilaisten välistä eriarvoisuutta. Me haluamme Turusta kaupungin, jossa kaikilla on työtä, opiskelupaikka tai merkityksellistä tekemistä, toimivat julkiset palvelut ja avoin päätöksenteko. Turussa asunnon, koulutuksen, työn, hoivan ja harrastusmahdollisuuksien tulee olla kaikkien saatavilla.

Turku kuuluu kaikille. Kaikkien kaupunkilaisten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta on edistettävä määrätietoisesti ja konkreettisin teoin. Turun väestörakenne muuttuu ja kasvaa. Me pidämme huolta siitä, että jokainen kokee olonsa tervetulleeksi ja löytää paikkansa. Tässä tavoitteessa meitä auttaa monipuolinen työ- ja elinkeinoelämä ja laaja kulttuuritarjonta.

Turun tulee olla johtava ilmasto- ja luontokaupunki. Turun kaupungin on huomioitava luonnon ja ympäristön merkitys kaikessa toiminnassaan, erityisesti ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillinnässä. Ilmastoteot nähdään tärkeinä myös kaupunkilaisten hyvinvoinnille.

Turun kaupungin tulee olla esimerkillinen työnantaja. Turun tulee noudattaa reiluja työehtoja ja puuttua henkilöstönsä uupumiseen. Työstä maksettavalla palkalla on tultava toimeen. Turun Vasemmistoliitto irtisanoutuu kaikenlaisesta työehtojen heikentämisestä ja työehtoshoppailusta. Turun on investoitava työllistämiseen ja otettava huomioon TE-uudistuksessa myös hyvinvoinnin näkökulmat.

Turkua kehitetään avoimesti ja läpinäkyvästi. Tasa-arvoisten vaikutusmahdollisuuksien kannalta on tärkeää, että kaupunkilaiset ovat laajasti edustettuna kaupungin päätöksenteossa. Turun Vasemmistoliiton mielestä luottamushenkilöiden määrää ei tule vähentää. Kehitämme rohkeasti uudenlaista kaupunkidemokratiaa, jossa vuorovaikutusta päättäjien ja kaupunkilaisten välillä lisätään esimerkiksi kansalaispaneelin.

Uskomme vahvoihin julkisiin palveluihin. Turussa pitkään jatkunut kaupungin palveluiden yhtiöittäminen ja yksityistäminen on luonut epävarmuutta ja vähentänyt päätöksenteon avoimuutta. Yksityistäminen on myös johtanut kasvaneisiin kustannuksiin eri palvelualueilla. Turun Vasemmistoliitto edistää julkista palvelutuotantoa aina kun se on mahdollista.

Turku kasvaa ja kehittyy kestävästi. Turkulaiset lähiöt ovat eriytyneet toisistaan eri sosioekonomisilla mittareilla, eli toisilla alueilla voidaan paremmin kuin toisilla. Tätä eriytymiskehitystä kutsutaan segregaatioksi. Turun Vasemmistoliitto vaatii toimia eriytymisen hillitsemiseksi sekä kaikkien kaupungin alueiden huomioimista päätöksenteossa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota kohtuuhintaisen asumisen lisäämiseen.

Turun juhlavuoteen ovat tervetulleita kaikki. Seuraava vaalikausi päättyy vuoteen 2029, joka on myös Turun 800-vuotisjuhlavuosi. Juhlallisuudet on tuotettava yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa siten, että jokaisella kaupunkilaisella on mahdollisuus osallistua juhlavuoden ohjelmaan. Juhlavuoden tulee huomioida monipuolisesti eri väestö- ja kieliryhmiä sekä yhdistää turkulaisia.

2. KASVATUS JA OPETUS SEKÄ NUORISOPALVELUT

Tavoitteena on tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen koulu. Vähennämme vallitsevaa koulutuksen ja varhaiskasvatuksen eriarvoisuutta. Kaikilla kaupunkilaisilla on taustoistaan huolimatta oltava edellytykset kehittää itseään. Kasvatuksen ja opetuksen on oltava kaikille yhdenvertaista ja turvallista. riippumatta iästä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, kielestä, etnisestä taustasta, poliittisesta tai uskonnollisesta vakaumuksesta, vammaisuudesta tai asuinalueesta. Kasvatuksen ja opetuksen palvelualalle on varattava riittävä budjetti laadukkaan toiminnan toteuttamiseksi. Jatkuva alibudjetointi on lopetettava ja suunnitellut säästötoimet on torjuttava.

Näin me kehitämme kasvatusta ja opetusta Turussa:

- Jokaisella lapsella on oltava oikeus onnelliseen, omannäköiseen ja virikkeelliseen lapsuuteen sekä laadukkaaseen kasvatukseen ja koulutukseen.
- Oppilaitoksissa ja päiväkodeissa tulee olla nollatoleranssi syrjinnälle kaikessa toiminnassa ja Turun on julistauduttava syrjinnästä vapaaksi alueeksi. Turun on toimittava aktiivisesti koulukiusaamisen ja kouluväkivallan ehkäisemiseksi.
- Turun kouluverkko säilytetään kattavana, jotta jokaisella lapsella on mahdollisuus käydä lähikoulua. Tavoitettavuus on tärkeä arvo.
- Opetusryhmien kokoa ei saa kasvattaa. Tarpeen mukaan ryhmää pienennetään, mikäli ryhmässä on enemmän tuen tarvetta.
- Jokaisella lapsella tulee olla oikeus opetukseen omassa lähikoulussa. Erityisopetuksen resursseja lähikouluissa on lisättävä. Turun Vasemmistoliitto kannattaa erityisoppilaiden opetuksen yhdistämistä yleisopetukseen silloin, kun lapsen tarvitsemat tukitoimet aidosti turvataan. Erityisoppilaiden yhdistämistä yleisopetukseen ei saa käyttää säästökeinona.
- Erityisopetus ja opinto-ohjaus taataan kaikilla asteilla varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen.
- Turun on panostettava nykyistä enemmän kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta on vähennettävä.
- Kouluterveydenhoitajat, koululääkärit, kuraattorit, koulunkäynninohjaajat ja koulupsykologit ja koulun muu oppilashuolto tuottavat lasten ja

nuorten kannalta tärkeitä hyvinvointipalveluja. Näitä ammattilaisia on oltava riittävä määrä koulunkäynnin ja oppimisen tukemiseksi. Varhan kanssa tehtävän moniammatillisen yhteistyön sujuvuus pitää taata.

- Turun pitää puuttua myönteisen erityiskohtelun ja resurssien suuntaamisen keinoin siihen, etteivät koulut jakaudu maineeltaan ja tuloksiltaan hyviin ja huonoihin kouluihin. Alueelliset erot Turussa ovat edelleen liian suuret. Tavoitteena on oltava pienemmät ryhmäkoot alueilla, joilla lapsilla on keskimääräistä enemmän erityisen, kielellisen ja/tai sosiaalisen tuen tarvetta. Myönteinen erityiskohtelu tukee myös henkilökunnan motivaatiota ja pysyvyyttä alueilla, joilla tuen tarve on muita suurempi.
- Koulujen aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee olla maksutonta.
- Turun peruskoulujen ja lukioden eriytymistä ehkäistään vähentämällä koulujen eroja valinnaisaineissa ja valinnaisuuden määrässä. Lisätään valinnaisuutta kaikkiin kouluihin.
- Oppisopimuskoulutusta lisätään ja kehitetään.
- Lain mukaan jokaiselle pitää löytyä toisen asteen opiskelupaikka. Ammatillisen toisen asteen lähiopetuksen määrä turvataan sellaiselle tasolle, jolla hyvä oppiminen on mahdollista. Ammatillisen koulutuksen opiskelijahuollon piiriin pääsevät kaikki sitä tarvitsevat opiskelijat.
- Turku varmistaa maahanmuuttajien pääsyn kieli- ja kotouttamiskoulutukseen kuukauden sisällä maahan muuttamisesta.
- Oppilaiden ja opiskelijoiden yhdenvertaiseen kohteluun kuuluu sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen identiteetin huomioiminen. Henkilöstöä koulutetaan kohtaamaan erilaisia oppijoita ja identiteettejä.
- Elinikäinen oppiminen on tärkeä tavoite. Yleissivistävien aikuisoppilaitosten ylläpitäminen pitää taata ja toiminnalle täytyy suunnata riittävät resurssit. Myös aikuisten on voitava suorittaa peruskoulun oppimäärä.

Haluamme, että Turussa on Suomen parhaiten voiva nuorisoyhteisö. Vaikeat koronavuodet sekä monikriisinen aika ovat lisänneet nuorten pahoinvointia ja haastaneet nuorisotyössä toimivien jaksamista sekä osaamista. Turussa on aliresursoitu ja -kehitetty nuorisopalveluita, minkä vuoksi uusille nuorisotyön muodoille sekä lisäresursseille on huutava tarve. Nuorisopalveluiden uudistus on tehtävä nuorten tarpeet edellä, henkilöstöä kuunnellen.

Näin me kehitämme nuorisopalveluita:

- Nuorisopalveluita kehitetään yhteistyössä kasvatuksen ja opetuksen,

liikunnan ja kulttuurin palveluiden kanssa. Nuorisopalvelut ovat siellä, missä nuoret ovat: nuorisopalveluiden läsnäoloa vahvistetaan esimerkiksi kouluissa sekä digitaalisilla alustoilla. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on sujuvaa ja vaikuttavaa.

- Alueellisen nuorisotoiminnan on oltava saavutettavaa ja hyvien kulkuyhteyksien päässä. Etsivää ja jalkautuvaa nuorisotyötä vahvistetaan ja toteutetaan kaupungin omana toimintana ympäri kaupunkia. Nuorisotilojen toiminnoissa, sijainneissa ja aukioloajoissa kuullaan nuoria.
- Nuorisotyön ammattilaisia kuulla nuorisotyön kehityksessä. Nuorisotyöntekijöille tulee tarjota monipuolista koulutusta nuorten ja työntekijöiden muuttuviin tarpeisiin sekä työn toteuttamiseen riittävät resurssit.
- Nuorten yökahvilan toiminta tulee vakinaistaa. Nuorten aikuisten (18-29-vuotiaat) palveluita tulee vahvistaa.
- Yhteistyötä ja vuorovaikutusta nuorisojärjestöjen sekä muiden nuorille palveluita tarjoavien toimijoiden kanssa kehitetään.
- Nuorisotyön palvelutarjonta on monipuolista. Kulttuurista nuorisotyötä (Vimma, Rock Academy) vahvistetaan tarjoamalla lisää toimintatilaa kulttuuri- ja taideharrastuksiin. Digialustoilla tapahtuvaa nuorisotyötä kehitetään esimerkiksi Game Academya vahvistamalla.

3. KAUPUNKIYMPÄRISTÖ JA KAAVOITUS

Turku harjoittaa tasa-arvoa vahvistavaa kaupunkisuunnittelua ja ehkäisee kaupunkirakenteen eriytymistä eli segregatiota. Vasemmistoliitto vaatii, että päätöksenteossa otetaan huomioon lähiöiden kehittäminen ja eriytymisen ehkäiseminen. Siihen tarvitaan monia yhtäaikaisia toimenpiteitä, kuten koulujen ja muiden palveluiden kehittämistä, laadukasta, viihtyisää ja turvallista asuinympäristöä, monipuolista asuntorakentamista sekä muista kulttuureista tulevien tuen varmistamista. Näiden tavoitteiden toteuttamiseen tarvitaan nyt tekoja.

Turku on kestävän ilmasto- ja luontopolitiikan tiennäyttävä. Turun Vasemmistoliiton ympäristöpolitiikka tähtää luonnon ja ihmisten tarpeiden huomiointiin. Viihtyisä ja kestävä kaupunki syntyy järkevällä ekologisella täydennysrakentamisella, puisto- ja viheralueilla sekä panostamalla edulliseen ja toimivaan joukkoliikenteeseen.

Näin rakennamme tasa-arvoista ja luontoystävällistä kaupunkia:

- Kaavoitusprosessin demokraattisuutta on vahvistettava ja asukkaita on aidosti kuunneltava kaikissa vaiheissa kaavoituksesta rakentamiseen. Ihmisten pitää voida osallistua oman elinympäristönsä muutoksiin myös käytännössä esimerkiksi kuulemisten ja asukastilaisuuksien kautta.
- Uudet asuin- ja työpaikat rakennetaan joukkoliikenneväylien läheisyyteen. Kaavoituksessa on huomioitava lähipalvelut ja ehkäistävä palveluiden keskittämistä sekä alueellista eriytymistä. Välimatkat palveluihin on pidettävä kaupungissa lyhyinä.
- Kaupungin tarjoamia, kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja tulee rakentaa riittävästi ja hajautetusti ympäri kaupunkia, jotta alueiden eriytyminen saadaan pysäytettyä. Turun on nostettava omia, kohtuuhintaisen rakentamisen tavoitteitaan, ja valvottava aiempaa paremmin, että kaupungin asettamat tavoitteet toteutuvat.
- Uusiutuvan energian mahdollisuudet rakentamisessa ja remontoinnissa on hyödynnettävä. Rakennusmateriaalien ympäristöystävällisyys ja kierrätettävyyden on huomioitava esimerkiksi puurakentamista suosimalla. Betonirakentamista pitäisi vähentää päästöjen minimoimiseksi.
- Uudisrakentamisen yhteydessä on edistettävä viherkattojen ja muiden hulevesiä imeyttävien pintojen rakentamista.
- Kaupunkilaisten käytössä olevat viheralueet ja puistot suojellaan. Luonnon monimuotoisuus edellyttää myös ns. joutomaiden: niittyjen, kotojen ja pensaikkojen olemassaoloa. Kaupunkirakennetta

tiivistettäessä huomioidaan asumisen ja sisäilman laatu, sekä varmistetaan viherkäytävien olemassaolo.

- Kupittaaan siirtolapuutarhaa kehitetään avoimemmaksi tilaksi kaikille kaupunkilaisille.
- Turku päättää alkaa seurata säännöllisesti ja tarkasti puiden kokonaismäärää ja puistojen sekä viheralueiden kokonaispinta-alaa ja sitoutuu samalla näiden kasvattamiseen.
- Saarien luonto säilytetään ja Katariinanlaakso rauhoitetaan rakentamiselta.
- Turussa tarvitaan tilaa hengittää. Lopetetaan postimerkkikaavoitus ja lähimetsiin sekä puistoihin rakentaminen. Ilmastonmuutoksen seurauksena lisääntyvät voimakkaat sateet edellyttävät, että kaupunkialueella on tarpeeksi rakentamatonta alaa.
- Perustetaan Turkuun kunnallisen eläinlääkärin toimi palveluun pääsyn helpottamiseksi ja hoitokulujen hillitsemiseksi.

Näin teemme kaupungista hiilineutraalin ja ilmastopositiivisen:

- Turun on pidettävä kiinni tavoitteestaan olla hiilineutraali kaupunki vuoteen 2029 mennessä. Tavoite huomioidaan kaikessa kaupungin toiminnassa kuten rakentamisessa, energiantuotannossa, liikennejärjestelyissä, kaavoituksessa sekä ruokapalveluissa.
- Turku päättää alkaa seurata säännöllisesti ja tarkasti omien hiilinielujen sekä -varastojen määrää ja sitoutuu niiden kasvattamiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään rakentamisen päästöihin.
- Kierrättämisen pitää olla helppoa kaikille kuntalaisille, myös omakotiasujille. Kierrätyspisteitä on oltava kaikille raaka-aineille, myös tekstiilille ja muoville. Kiertotaloutta on kaikin keinoin edistettävä.
- Energiantuotannossa on mahdollistettava Turku Energian ilmoituksen mukainen kivihillen täydellinen alasajo vuoteen 2025 mennessä. Fossiilisten polttoaineiden sekä turpeen ja ydinvoiman sijaan on keskityttävä energiansäästöön ja uusiutuviin energiamuotoihin.
- Kiirehditään LED-valaistukseen siirtymistä energia- ja kustannussyistä. Valosaasteen määrää tulee vähentää valoja uusittaessa ja uudisrakentamisessa. Valojen tulisi palvella erityisesti kevyen liikenteen turvallisuutta.
- Lisätään kasvispohjaisen ruuan, kotimaisen villikalan sekä lähi- ja luomutuotteiden osuutta kaupungin ruokatarjonnassa.

Näin me kehitämme liikennettä ja liikkumista:

- Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen on nostettava liikennesuunnittelun ykköstavoitteeksi. Yksityisautoilua vähennetään kehittämällä kestäviä liikennemuotoja: kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä. Mahdollisuuksien mukaan katuja voidaan muuttaa kävely-, pyörä- ja joukkoliikennekaduiksi.
- Pyöräilyä edistetään rakentamalla Turkuun kokonaan uusia pyöräkaistoja, pyöräteitä ja pyöräkatuja. Pyöräkaistat ja -tiet rakennetaan lähtökohtaisesti yksisuuntaisina ja eri tasoon erotettuna muusta liikenteestä, jolloin ne ovat turvallisia ja nopeita.
- Tulevaisuuden joukkoliikenneratkaisujen toteutumista vauhditetaan. Sitä pitää kehittää yhteistyössä lähiseudun kanssa. Turun Vasemmistoliitto suhtautuu positiivisesti raitiotien rakentamiseen, kunhan se toteutetaan taloudellisesti kestävästi sekä yhteistyössä lähikuntien kanssa. Joukkoliikenteen tulee olla hintatasoltaan sellainen, että pienituloisimmatkin voivat sitä käyttää. Sitä pitää myös olla helppoa ja vaivatonta käyttää, jotta se olisi todellinen vaihtoehto omalle autolle. Joukkoliikenteen tulee saada etuajo-oikeuksia, ja pitää muuttaa hiilineutraaliksi kehittämällä kaupungin sisäinen liikenne sähköiseksi.
- Liikuntarajoitteisten tulee pystyä vaivattomasti käyttämään joukkoliikennettä. Joukkoliikenteen rollaattorikokeilusta voidaan tehdä vakiintunut käytäntö. Kaikkien joukkoliikenneuudistusten tulee tähdätä käytettävyyden parantamiseen ja tehdä joukkoliikenteestä houkuttelevampaa.
- Sähköautojen latauspisteitä on lisättävä huomattavasti kaupungin alueella.
- Lähijunaverkosto toteutetaan kolmella pääradalla: Loimaa, Salo ja Uusikaupunki.
- Rakennetaan uuden päärautatieaseman yhteyteen sekä raiteita että kumipyöriä käyttävän lähi- ja kaukoliikenteen yhdistävä matkakeskus.
- Kaikkien suojateiden, jalkakäytävien ja pyörätienjatkeiden tulee olla esteettömiä ja kynnyksettä.
- Ajonopeuksia tulee tarkastella turvallisuuden ja viihtyisyyden lisäämiseksi, sekä melun ja päästöjen vähentämiseksi.
- Turusta on oltava toimivat ja modernit junayhteydet muualle Suomeen. Länsirata on toteutettava siten, että vastuu ja kustannukset jakautuvat muiden radanvarsikuntien ja valtion kanssa reilusti.

4. TYÖ, TALOUS JA ELINVOIMA

Kaupungin tulee taata työtä kaikille haluaville. Turun kaupungin tulee ottaa aktiivinen rooli uuden Turun työllisyysalueen kehittämisessä. Erityisesti nuoret, pitkäaikaistyöttömät ja maahanmuuttajataustaiset tarvitsevat parempia palveluita ja tukea byrokraattisen kontrollin sijaan. Tehokas työllistämistoiminta säästää rahaa työmarkkinatuen kuntaosuudesta, lisää verotuloja sekä vähentää sosiaali- ja terveystalouden menoja.

Näin autamme ihmisiä työllistymään:

- Työ- ja elinkeinopalvelut säilytetään yhteisissä käsissä ja suojellaan voitontavoittelulta.
- Järjestöjen erityisosaamista hyödynnetään työttömyyspalveluiden suunnittelussa ja tuotannossa, esimerkiksi monikielisten ja osatyökykyisten uravalmennuksessa.
- Kaupunki varmistaa riittävän henkilöstön työllisyyspalveluissa ylikuormittumisen ehkäisemiseksi ja palvelun laadun varmistamiseksi.
- Kaupunki tarjoaa yhä useammalle nuorelle ensimmäisen kesätyön ja perustaa lisää palkallisia harjoittelupaikkoja ja oppisopimuskoulutusta opiskelijoille. Korkeakouluopiskelijoiden halutaan jäävän Turkuun myös valmistumisen jälkeen.
- Kaupunki pyrkii löytämään pitkäaikaistyöttömille töitä yhteistyössä Varhan, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.
- Kaupunki edistää pitkäaikaistyöttömän asemassa roikkuvien työkyvyttömiä ja vajaatyökykyisten ihmisten pääsyä työkyvyttömyyseläkkeen piiriin. Työllisyyspalvelut tarjoavat tukea eläkehakemusten tekemisessä.
- Kaupunki edistää vammaisten työllistymistä ja samapalkkaisuutta. Vammaisten yksilölliset työkyvyt tunnustetaan ja heille järjestetään sopivaa kuntoutusta ja koulutusta.
- Anonyymi rekrytointi otetaan käyttöön kaikilla palvelusektoreilla ja kaupungin omistamissa yhtiöissä.
- Kaupunki panostaa työpaikoilla käytettävän sanaston opettamiseen monikielisille.

Hyvä työ luo hyvinvointia. Turun kaupunki työllistää noin 7000 ihmistä ja lukeutuu alueen suurimpiin työnantajiin. Kaupungin on oltava houkutteleva ja vastuullinen työnantaja, joka panostaa työntekijöidensä jaksamiseen ja

hyvinvointiin. Hyvin toimeentulevat ja hyvinvoivat työntekijät nostavat alueellista ostovoimaa ja stimuloivat paikallista elinkeinoelämää.

Näin pidämme huolta kaupungin työntekijöistä:

- Turun kaupungin ja sen omistamien yhtiöiden tulee toimia esimerkillisinä työnantajina, jotka noudattavat reiluja työehtoja ja työelämän pelisääntöjä.
- Kaupunki ylläpitää työmarkkinoiden vakautta ja toimii vastuullisena ja luotettavana työmarkkinaosapuolena ammattijärjestöjen suuntaan.
- Työntekijät otetaan vahvemmin mukaan työpaikkojensa päätöksentekoon. Työntekijöiden edustusta kaupungin omistamien yhtiöiden hallituksissa lisätään.
- Työntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa omiin työaikoihinsa ja oman työnsä järjestämiseen helpotetaan.
- Kaupungin työntekijöiden työsuhde-etuja kehitetään entisestään. Tyky-rannekkeen käyttömahdollisuuksia erilaisiin liikunta- ja kulttuuripalveluihin laajennetaan.

Talouden tulee palvella ihmisiä. Turussa on edistettävä kaupunkilaisten hyvinvointia yksityisten intressien sijaan. Turulla on hyvät mahdollisuudet kehittyä uudenlaisen työn ja tuotannon merkittäväksi eurooppalaiseksi keskuksiksi. Tämä edellyttää johdonmukaista panostamista yrittämisen edellytyksiin, innovaatioihin ja työntekijöiden hyvinvointiin.

Näin pistämme talouden palvelemaan turkulaisia:

- Kaupungin omistamia yhtiöitä ja palveluja ei itsetarkoituksellisesti ulkoisteta. Julkisten toimintojen yhtiöittäminen ja yksityistäminen nostaa palvelujen hintoja, lisää eriarvoisuutta ja heikentää työehtoja sekä päätöksenteon läpinäkyvyyttä.
- Luonnollisia monopoleja, kuten vesihuoltoa tai sähköverkkoja, ei luovuteta yksityisen voitontavoittelun piiriin.
- Tuottavaa tai muuten merkittävää omaisuutta ei pidä myydä tai luovuttaa pois ilman painavaa syytä. Kaupunki ensisijaisesti vuokraa omistamiaan tontteja myynnin sijaan, täten saadaan tuloja pitkällä aikavälillä.
- Asiakasmaksut kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluissa säilytetään kohtuullisina.
- Vaikeassa suhdannetilanteessa kaupunki pyrkii tasapainottamaan talousarvionsa ensisijaisesti tuloja lisäämällä kuin palveluista

leikkaamalla. Taantumassa tehtävät leikkaukset heikentävät talouskehitystä entisestään.

- Verotuksen painopistettä tulee siirtää tuloeroja tasaavaan suuntaan. Kaupunki suhtautuu myönteisesti hyvinvointialueiden verotusoikeuteen. Kunnallisen tuloveron tasoa tarkastellaan suhteessa ympäryskuntien ja verrokkikaupunkien verotason.
- Kaupunki luo tulevaisuuden kasvua investoimalla ekologiseen siirtymään ja ympäristöystävälliseen teollisuuteen. Paikallisen meriteollisuuden toimintaedellytyksiä ja laajenemista helpotetaan.
- Rakentamisessa priorisoidaan infrahankkeita ja kaupungin huonokuntoisten kiinteistöjen, kuten koulujen ja päiväkotien, korjaamista.
- Julkisten hankintojen kriteereissä painotetaan ekologisuutta, paikallisuutta ja vastuullisuutta. Kaupunki ei hanki palveluita tahoilta, jotka rikkovat kansainvälisiä sopimuksia tai työntekijöiden oikeuksia.
- Kaupunki pyrkii teettämään tarvitsemiaan palveluista omana työnään aina, kun se on mahdollista.

Yrittäminen luo kasvua. Turun Vasemmistoliitto haluaa parantaa pienyrittäjien ja itsensätyöllistäjien toimintaedellytyksiä. Turussa tunnustetaan monipuolisesti eri alojen merkitys työllistäjinä ja vetovoimatekijöinä.

Näin tuemme elinvoimaa ja yrittämistä:

- Pienyrittäjiä ja itsensä työllistäjiä tuetaan tarjoamalla kohtuuhintaisia työtiloja ja neuvontaa mm. julkisiin kilpailutuksiin osallistumisessa. Näin tuetaan aitoa kilpailua.
- Turku Energia tarjoaa edullista sähköä ja lämmitystä paikalliselle teollisuudelle ja elinkeinoelämälle. Yhtiö laajentaa omaa ympäristöystävällistä energiantuotantoaan.
- Kaupunki investoi rapautuneeseen infrastruktuuriin ja priorisoi omistamiensa kiinteistöjen korjauksia. Korjaukset on toteutettava lähtökohtaisesti kaupungin omana työnä.
- Lupaprosesseja kehitetään mahdollisimman sujuviksi. Rakennuslupien käsittelyssä varmistetaan riittävät henkilöstöresurssit ruuhkien ehkäisemiseksi.
- Turku tunnustaa luovien alojen potentiaalin. Kaupunki helpottaa yleisötapahtumien, kuten festivaalien ja konserttien, järjestämistä matkailun edistämiseksi.

5. HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Vaikka sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuu on siirtynyt hyvinvointialueille, on kuntien tehtävänä edelleen hyvinvoinnin edistäminen. Kuntaliiton julkaisussa *Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa*, kuntien hyvinvoinnin edistämisen tehtävät määritellään seuraavasti:

Kunnan tehtäviin kuuluu hyvinvointia tukevan elinympäristön, palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden varmistaminen ja niiden laatu. Lisäksi osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokonaisuudet liittyvät läheisesti kuntien toimintaan ja ovat osaltaan lisäämässä hyvinvointia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä kyse on ennen kaikkea ennaltaehkäisevän työn kokonaisuudesta, jota voidaan kohdentaa esimerkiksi alueellisesti tai väestöryhmittäin. Hyvinvointia edistävällä toiminnalla ja ympäristöllä valtaosalle väestöä voidaan taata hyvä asuin- ja elinympäristö sekä toimiva arki.¹

Turun Vasemmistoliitto näkee kunnan hyvinvoinnin edistämisen tehtävät vaikuttavina ja tärkeinä. Erityisen arvokasta on ennaltaehkäisevä työ, jolloin voidaan ajoissa puuttua hyvinvoinnin haasteisiin, estää niiden syveneminen sekä pitkällä tähtäimellä myös säästää kustannuksia. Puutumme muun muassa rasismiin, asunnottomuuteen, liikumattomuuteen sekä päihdeongelmiin ja mielenterveyden haasteisiin.

Turku ja Varha tekevät tiivistä yhteistyötä. Turun Vasemmistoliitto haluaa, että yhteistyö on jatkossakin sujuvaa, ja että Varhan palveluiden järjestämisessä otetaan huomioon Turun erityistarpeet hyvinvointialueen suurimpana kaupunkina. Kaupunkilaiset tarvitsevat jatkossakin sosiaali- ja terveystalvelut lähelle.

Lasten ja nuorten jaksamiseen ja palveluiden sujuvuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Kouluterveydenhuolto tulee nostaa lapsen terveyden keskiöön. Koulujen oppilashuollon resursseja on syytä lisätä, jotta lapsen terveyttä voidaan edistää aikaisempaa paremmin.

Muistamme turkulaiset ikäihmiset. Turussa vanhuksat asuvat usein yksin kodeissaan ja yksinäisyys on monelle arkipäivää. Kattavien perustalveluiden lisäksi tarvitaan tulevaisuudessa yhä monipuolisempia palveluita ja kohtaamispaikkoja, joiden keskuksina toimivat esimerkiksi alueolohuoneet ja monitoimitalot. Jokaisen ikäihmisen tulee pystyä vanhentumaan arvokkaasti ja

---

¹ *Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa*, toimittanut Sami Niemi, Kuntaliitto 2024.

saada tarpeidensa mukaista palvelua.

Hyvinvoinnin edistäminen ymmärretään laajasti. Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden parantaminen ja lisääminen ovat hyvinvoinnin edistämistä, kuten myös ilmastotyö. Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen tulevat muuttamaan kaupunkilaisten elämää monin tavoin. Haavoittuvimmat väestöryhmät, kuten vanhukset, lapset, monisairaajat ja pienituloiset, kärsivät ilmastomuutoksen vaikutuksista eniten.

Näin me edistämme hyvinvointia Turussa:

- Neuvottelemme aktiivisesti Varhan kanssa palveluiden järjestämisestä. Palveluiden pitää olla helposti saavutettavissa erityisesti alueilla, joissa sote-palveluiden kysyntä on suurta, kuten eriytyneissä lähiöissä (Varissuo, Pansio-Perno).
- Lisäämme ennaltaehkäisevien palveluiden resursseja, erityistä huomiota kiinnitämme asunnottomuuden poistoon, päihdetyöhön ja mielenterveystyöhön.
- Parannamme oppilashuollon toimintaedellytyksiä ja huolehdimme sujuvasta yhteistyöstä eri toimijoiden välillä.
- Asumisen ja kaavoituksen suunnittelussa otetaan paremmin huomioon hyvinvoinnin näkökulmat. Eri alueiden eriytymiskehitykseen puututaan määrätietoisesti, asumisneuvontaa lisätään ja kohtuuhintaisen asumisen tarjonnan lisääminen nähdään myös hyvinvoinnin lisäämisenä. Asunnottomuuden poistossa teemme yhteistyötä Varhan kanssa.
- Vaadimme Turulta aktiivista antirasistista työskentelyä. Kaupungin työntekijät sekä päättäjät tulee perehdyttää ja sitouttaa rasisminvastaiseen työskentelyyn. Seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuus pitää huomioida kaupungin toiminnassa ja työntekijöiden sekä luottamushenkilöiden koulutuksessa.
- Esteettömyyttä lisätään suunnitelmallisesti kaupungin toiminnoissa ja tiloissa. Kaupungin tiloista tulee löytyä kattavat esteettömyys- ja saavutettavuustiedot.
- Jatkamme ruoka-avun kehittämistä ja tukemista. Puistoruokailu vakiinnutetaan.
- Kaupunkilaisten osallisuutta päätöksenteossa lisätään. Kansalaispaneelista kehitetään vaikuttava elin, jolla on päätöksenteossa sananvaltaa. Asukasbudjettia kehitetään.
- Panostamme ikäihmisten palveluihin muun muassa lisäämällä avointa päivätoimintaa ja kohtaamispaikkoja, mahdollistamalla yhteisöllistä

asumista sekä ikääntyneille suunnattuja liikuntapalveluja.

- Uusien alueolohuoneiden tunnettavuutta ja toiminnan laajenemista tuetaan. Tutkitaan, onko mahdollista perustaa nuorille aikuisille suunnattu oma alueolohuone.
- Kaupungin tulee panostaa kulttuurihyvinvointiin. Kulttuuri vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin koko elämänkaaren osalta ja siten vähentää kuormitusta ja kustannuksia sote-palveluissa. Kulttuurihyvinvointi ymmärretään osana hyvinvointipalveluita.

6. KULTTUURI JA LIIKUNTA

Turku on kaupunki, jossa voi liikuttua ja liikkua. Sote-uudistuksen jälkeisessä Turussa kulttuuri- ja liikuntapalveluiden roolit ovat kasvaneet osana kaupunkilaisten hyvinvointia sekä kaupungin veto- ja elinvoimaa. Monipuoliseen ja kaikille saavutettavaan kulttuuri- ja liikuntatarjontaan tulee panostaa pitkäjänteisesti, ja kolmannen sektorin kulttuuri- ja liikuntatoimijoiden arvokasta työtä tulee mahdollistaa riittävällä kaupungin tuella. On erityisesti huomioitava kaupunkilaiset, jotka eivät vielä ennestään ole palveluiden piirissä, eivätkä tunne kulttuuritarjontaa tai liikuntamahdollisuuksia.

Monipuolinen kulttuurielämä on toimivan demokratian perusedellytyksiä. Kulttuuri- ja taidekentän elinvoiman turvaa kaikkien mahdollisuus harrastaa ja kokea kulttuuria ja taidetta omaehtoisesti. Turkulaisia menestystarinoita luodaan elävällä ja saavutettavalla taide- ja kulttuurikasvatuksella. Turkulaisen kulttuurielämän vahvuus on vahva ja vaikuttava kulttuurin vapaa kenttä. Kulttuurin rahoituksen ja rakenteiden murroksessa tulee huolehtia vapaan kentän toimijoiden tulevaisuudesta ja jatkuvuudesta.

Liikunta on hyvinvoinnin kulmakivi. Liikuntaharrastukset edistävät yhteenkuuluvuutta sekä jaksamista. Tulotaso ei saa olla kynnykskysymys liikkumiselle, vaan jokaisen mahdollisuutta liikkua ja harrastaa on tuettava. Turussa on kiinnitettävä erityistä huomiota hyötyliikunnan mahdollistamiseen esimerkiksi pyörä- ja kävelyteitä kehittämällä, monipuolisiin lähiliikuntapaikkoihin sekä liikuntaharrastusten taloudelliseen saavutettavuuteen.

Näin me kehitämme kulttuuripalveluita:

- Kolmannelle sektorille ja yhdistyksille jaettavien avustusten ja apurahojen määrää on nostettava. Turun on avustettava kaupungin vapaan kentän taide- ja kulttuuritoimijoita nykyistä laajemmin, erityisesti valtion tuen heikentyessä.
- Turun 800-vuotisjuhlien keskiössä vuonna 2029 tulee olla kulttuuri ja taide. Turkulaiset taiteentekijät otetaan laajasti mukaan juhlavuoden valmisteluun.
- Taiteen talon ja musiikkitalo Fuugan tulee palvella kaikkia turkulaisia. Kulttuuri-instituutioiden kehittämiseen varataan riittävät resurssit. Historian ja tulevaisuuden museo palvelee ja tukee Turun museopalveluita ja on tunnettu koko Suomessa. Turku noudattaa taiteen prosenttiperiaatetta kaikessa uudisrakentamisessaan.
- Taiteen harrastamisen ja opiskelun korkeaa tasoa on ylläpidettävä. Taiteen perusopetusta on uudistettava ja vahvistettava. Turku syventää taide- ja kulttuurioppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä.

- Turku tarjoaa maksuttomia tapahtumia, kulttuuria ja taidetta kaupunkilaisille.
- Nuorten taiteilijoiden työskentelyn mahdollistamiseksi ja edistämiseksi laaditaan oma työsuunnitelma. Nuorille ja aloitteleville bändeille on tarjottava harjoitustiloja ja esiintymismahdollisuuksia.
- Taidetta ja kulttuuria pitää viedä entistä enemmän lähipalveluiksi sinne, missä ihmiset asuvat ja liikkuvat, myös lähiöihin. Julkiset tilat tulee saattaa kansalaisten käyttöön maksutta.
- Pääkirjaston lisäksi Turussa on laaja ja monipuolinen lähikirjastoverkko sekä kirjastoauto toimintaa. Kirjastojen tehtävää tiedon, kohtaamisen ja resurssien jakamisen keskuksina kehitetään.
- Resursseja erityisryhmien palveluihin lisätään. Selvitämme ja puramme kulttuuriharrastamisen esteitä.

Näin me kehitämme liikuntapalveluita:

- Liikunnan hinta ei saa olla este harrastamiselle. Hintoja alennetaan ja maksuttomista palveluista pidetään kiinni.
- Turun on tarjottava maksuttomia perusliikuntapaikkoja kaikilla asuinalueilla ja kaikissa lähiöissä, erityisesti perheiden ja nuorten käyttöön.
- Eri vähemmistöjen asema liikunnassa on tunnistettava, ja osallistumisen mahdollisuuksia on tuettava tasapuolisesti. Liikuntapalvelujen ja liikuntapaikkojen pitää olla kattavia ja kaikille väestöryhmille helposti tavoitettavissa. Selvitämme ja puramme liikuntaharrastamisen esteitä.
- Arjen liikkumismahdollisuuksia on lisättävä, ja hyötyliikuntaa lisättävä yhteistyössä kaupunkiympäristön palveluiden kanssa. Kaavoituksessa ja rakentamisessa otetaan huomioon liikkuminen, erityisesti koulujen ja monitoimitalojen yhteydessä.
- Itä-Turkuun suunniteltava uimahalli toteutetaan. Turkuun rakennetaan uusi jalkapallohalli sekä uusi skeittipuisto.